

Transportlīdzekļu un to rezerves daļu pārrobežu sūtījumi ***(Lietotas preces vai atkritumu sūtījums)***

Termini:

Nolietots transportlīdzeklis – transportlīdzeklis, no kura tā īpašnieks atbrīvojas, ir nolēmis atbrīvoties vai spiests atbrīvoties un kurš atbilst kādai no atkritumu klasifikatorā noteiktajām kategorijām (*Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums*);

Atkritumi – jebkurš priekšmets vai viela, no kuras tās valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties (*Atkritumu apsaimniekošanas likums*);

Atkārtota izmantošana – darbības, kuru rezultātā nolietotu transportlīdzekļu detaļas izmanto to sākotnējam mērķim (*Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums*);

Atkārtota izmantošana - jebkura darbība, kuras rezultātā produktus vai to sastāvdaļas, kas nav atkritumi, izmanto vēlreiz tādā pašā nolūkam, kādā tie bija paredzēti (*Atkritumu apsaimniekošanas likums*);

Atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai — par atkritumiem kļuvušu produktu vai to sastāvdaļu pārbaude, tīrīšana vai labošana, lai tos varētu atkārtoti lietot bez turpmākas priekšapstrādes (*Atkritumu apsaimniekošanas likums*);

Apstrāde – jebkuras darbības, ko nolietotu transportlīdzekļu apstrādes uzņēmums (arī autokapsēta) (turpmāk – apstrādes uzņēmums) veic pēc nolietotu transportlīdzekļa nodošanas apstrādes punktā vai savākšanas vietā, ieskaitot uzglabāšanu, izjaukšanu, sagriešanu, sasmalcināšanu, pārstrādi vai sasmalcināto atkritumu sagatavošanu iznīcināšanai, kā arī jebkuras citas darbības, ko veic nolietotu transportlīdzekļu un to detaļu pārstrādei vai iznīcināšanai (*Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums*);

Pārstrāde – ražošanas process, izņemot enerģijas reģenerāciju, kura mērķis ir no atkritumiem iegūt materiālus izmantošanai to sākotnējam vai citam mērķim (*Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums*).

Vispārīga informācija:

1. atkritumu pārrobežu sūtījumi ir jāveic atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1013/2006 „Par atkritumu sūtījumiem” (turpmāk – Regula Nr. 1013/2006) prasībām;
2. atkritumu sūtījumu kontroles procedūras noteiktas Regulas Nr. 1013/2006 3. pantā;
3. galvenās atšķirības, pēc kurām vadīties atbilstoša transportlīdzekļa un/vai tā rezerves daļu statusa noteikšanā ir tā tehniskais stāvoklis, labošanas izmaksas, esošo šķīdumu un bīstamo sastāvdaļu klātesamība, kā arī plānotās darbības galamērķa valstī;
4. nolietotu transportlīdzekļu un/vai to rezerves daļu, kuri ir klasificējami kā bīstamie atkritumi, sūtījumi uz valstīm, kas nepiemēro Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO¹) Padomes lēmumu “C(2001)107/galīgā versija, ar ko pārskata Lēmuma C(92)39/galīgo versiju par reģenerācijai paredzēto atkritumu pārrobežu pārvietošanas kontroli”, ir aizliegti (piemēram, Ukraina, Nigērija, Libāna u.c. valstis);

¹ESAO lēmuma valstis – ASV, Austrālija, Austrija, Beļģija, Čehija, Čīle, Dānija, Dienvidkoreja, Francija, Grieķija, Igaunija, Islande, Itālija, Īrija, Izraēla, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Latvija, Lielbritānija, Luksemburga, Meksika, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Šveice, Turcija, Ungārija, Vācija, Zviedrija, Lietuva, Kolumbija.

5. nolietotu transportlīdzekļu un/vai to rezerves daļu, kuri klasificēti kā nebīstamie atkritumi, sūtījumi uz valstīm, kas nepiemēto ESAO lēmumu var tikt atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1418/2007 prasībām, pievēršot uzmanību galamērķa valsts piemērotajām kontroles procedūrām;
6. ja sūtījumā ir lietotas transportlīdzekļu rezerves daļas, kuras satur eļļas un citas videi bīstamas komponentes, ir to noplūdes un tās tiek transportētas kopā ar citām transportlīdzekļu rezerves daļām, viss sūtījums tiek klasificēts kā atkritumu sūtījums;

Normatīvie akti:

1. 1989. gada 22. marta [Bāzeles konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu](http://www.basel.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1275/Default.aspx) (latviešu val.)
(angļu val.
<http://www.basel.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1275/Default.aspx>);
2. 2006. gada 14. jūnija Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1013/2006 „[Par atkritumu sūtījumiem](#)” (konsolidētā versija);
3. 2007. gada 29. novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1418/2007 “[Par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas \(EK\) Nr. 1013/2006 III vai IIIA pielikumā uzskaitītu dažu atkritumu eksportu reģenerācijai uz valstīm, uz kurām neattiecas ESAO Lēmums par atkritumu pārrobežu pārvietošanas kontroli](#)” (konsolidētā versija);
4. [Atkritumu apsaimniekošanas likums](#) (spēkā kopš 18.11.2010);
5. Ministru kabineta 30.11.2010. noteikumi Nr. 1082 “[Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai](#)” (spēkā kopš 04.12.2010);
6. Ministru kabineta 13.11.2011. noteikumi Nr. 703 “[Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu tirgotāju un atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijas kārtību, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību](#)” (spēkā kopš 16.09.2011);
7. [Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums](#) (spēkā kopš 01.05.2004) un uz tā pamata izdoti normatīvie akti.

Pazīmes, pēc kurām vadīties atbilstoša sūtījuma statusa noteikšanā:

- pirms sūtījuma ir jāpārlicinās par nosūtīšanai plānotā transportlīdzekļa un/vai tā rezerves daļu atbilstību lietotas preces vai atkritumu statusam;
- sīkāka informācija par to, kā pareizi noteikt nosūtīšanai plānotā transportlīdzekļa un/vai tā rezerves daļas statusu var iegūt Korespondentu vadlīnijās Nr. 9 „[Nolietotu transportlīdzekļu sūtījumi](#)”
- ja lietota transportlīdzekļa un/vai to rezerves daļu valdītājs no tiem atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties un ir identificējama kāda no zemāk minētajām atkritumu statusa pazīmēm, šie priekšmeti tiks klasificēti kā atkritumi, kuriem ir noteikta atbilstoša atkritumu klasifikācija (bīstami vai nebīstami atkritumi):

1. Transportlīdzeklis:

Lietota prece	Atkritumi
ir funkcionāls un braukšanas kārtībā	ir būtiski bojājumi (dedzis, daļēji izjaukts, sadalīts (sagriezts) divās daļās, plašs rūsas pārklājums u.c.), kuru novēršana nav ekonomiski pamatota
tiks izmantots tā sākotnējam izmantošanas mērķim	plānots nosūtīt apstrādes darbībām (piem., izjaukšanai, lai atgūtu otrreiz izmantojamās rezerves daļas), transportlīdzekļa izcelsme ir no atkritumu apsaimniekošanas vietas
ir nebūtiski bojājumi, kuru novēršana ir ekonomiski pamatota (ieplaisājis vai sasists stikls, nedarbojas gaismas lukturi u.c.)	kalpo kā „kontainers” citu atkritumu pārvadāšanai
atbilstoši iepakots, kas nodrošina pret bojājumiem transportēšanas un pārkraušanas laikā	nav atbilstoši iepakots, kas novērstu bojājumus transportēšanas laikā
satur visas svarīgākās sastāvdaļas (riepas, motors u.c.)	nav klāt būtisku sastāvdaļu (riepu, motora, jumta, durvju u.c.)
antīkie automobiļi ² (piemēram, vecāki par 30 gadiem)	ir transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāts, nav numura zīmju, īpašnieks nav zināms
ir reģistrācijas apliecība, spēkā esoša tehniskā apskate	nav reģistrācijas apliecības, pirkuma vai pārdošanas līguma
ir pirkuma vai pārdošanas līgums	pārbaudes laikā durvis nav atveramas (nopūstas ar putām u.c.)
nav eļļu un citu šķidrumu noplūžu	ir eļļas un citu šķidrumu noplūdes

2. Rezerves daļas:

Lietota prece	Atkritumi
ir funkcionālas, bez būtiskiem bojājumiem (ir funkcionalitātes pierādījums)	ir acīmredzami bojājumi, nav funkcionalitātes
var tikt izmantotas to sākotnējam izmantošanas mērķim	nav iespējams izmantot to sākotnējam izmantošanas veidam pirms nav veikta izjaukšana vai papildus apstrāde
atbilstoši iepakots, kas nodrošina pret bojājumiem transportēšanas un pārkraušanas laikā	nav atbilstoši iepakots
ir identificējamās un uzskaitītas, t.i., ir iespēja noteikt rezerves daļu modeli, kā arī ir zināms to daudzums	nav identificējamās un uzskaitītas
nav eļļu un citu šķidrumu noplūdes	ir eļļas un citu šķidrumu noplūdes

² t.i., vēsturiskie transportlīdzekļi vai transportlīdzekļi ar īpaši vērtību kolekcionāriem vai muzejiem, kas uzturēti pienācīgā un videi drošā veidā, vai nu gatavi lietošanai, vai sadalīti, neietilpst atkritumu definīcijā, un uz tiem neattiecas direktīvas prasības (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem)

Pazīmes, kas jāņem vērā pareiza sūtījuma statusa noteikšanā:

Nebūtiski bojājumi (<i>angļu val. minor repair</i>)	Būtiski bojājumi
Izsists vai bojāts vējstikls	Transportlīdzeklis ir dedzis, ir plašs rūsas pārklājums, kura novēršana nav ekonomiski pamatota
Bojāti lukturi	Transportlīdzeklis ir būtiski cietis autoavārijā
Durvis nevar aiztaisīt vai attaisīt vaļā	Ir (vai to nav vispār) būtiski bojāta degvielas padeves sistēma, balstiekārtas, asis, motors, jumts, durvis
Motors ir atklāts neesoša pārsega dēļ	Pārmērīgs bremžu, stūres mehānisma nodilums
Jānomaina bremžu uzlikas	Noplūde šķidrās gāzes sistēmā vai citu šķidrumu būtiskas noplūdes, kas rada riskus videi
Nav akumulatora	Durvis ir piemetinātas vai citādi pielīmētas
Nodiluši riepu protektori	Nav riepu
Bojātas nebūtiskas transportlīdzekļa detaļas	

Nolietotu transportlīdzekļu (atkritumu) sūtījumi uz Latviju:

1. tikai reģenerācijas darbībām uz iekārtu, kura ir saņēmusi atbilstošu atļauju (tā ir spēkā esoša, ir iesniegts finanšu nodrošinājums);
2. informācija par atļaujām publiski pieejama Valsts vides dienesta publisko datu reģistra vietnē <http://registri.vvd.gov.lv/>;
3. bīstamo atkritumu ieviešanas gadījumā ir jāsaņem Valsts vides dienesta piekrišana, kā to nosaka Regulas Nr. 1013/2006 4. pants;
4. sīkāka informācija <https://www.vvd.gov.lv/lv/atkritumu-parrobezu-sutijumi>.

Kompetentā iestāde par atkritumu sūtījumiem Latvijā:

Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldes Piesārņojuma un dabas resursu departamenta Atkritumu daļa ir nominēta kompetentās iestādes par atkritumu sūtījumiem funkcijas nodrošināšanai Latvijā.

Valsts vides dienesta kontaktinformācija:

Adrese:	Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045
Darba laiks:	P. 8.30 – 18.00 O.-C. 8.30 – 17.00 Pkt. 8.30 – 16.00
Tālrunis:	+371 67 084 200
E-pasts:	ap@vvd.gov.lv

Pielikums Nr. 1

Transportlīdzekļa pārrobežu sūtījuma shēma

Transportlīdzekļa sūtījums

Transportlīdzeklis

(atbilst lietotas preces statusam)

Atkritumu sūtījumu kontroles procedūra netiek piemērota

!!! Aizdomu gadījumā, ja sūtījums atbilst atkritumu un nevis lietotas preces sūtījumam (Regulas Nr. 1013/2006 50. pants)

Kontrolē iesaistītās iestādes ir tiesīgas pieprasīt:

- Dokumentālus pierādījumus (izcelsme, galamērķis, neatbilst atkritumu statusam, transportlīdzekļa reģistrācijas dokuments/sertifikāts) tai skaitā pārliecinās par iepakojumu un drošu krāvumu; un/vai
- Funkcionalitātes pierādījumus (remonta izmaksas, sertificēta transportlīdzekļa vērtētajā atzinums), kas jāiesniedz noteiktajā termiņā

Nolietots transportlīdzeklis

(atbilst atkritumu statusam)

Nebīstamie atkritumi

Bīstamie atkritumi

Bāzeles konvencijas kods – **B1250** (*nolietoti transportlīdzekļi, kas nesatur ne šķidrumus, ne citas bīstamas vielas, piem., noņemtas visas baterijas, Hg saturoši atkritumi, potenciāli sprāgstīgi priekšmeti (gaisa spilveni), aukstuma nesēji, motoreļļas utt.*)
Atkritumu klase – **16 01 06**

- Vispārējas informācijas prasības atbilstoši Regulas Nr. 1013/2006 18. panta prasībām (VII pielikums);
- Atsevišķi nebīstamu atkritumu sūtījumi reģenerācijas darbībām uz valstīm, kas nepiemēro ESAO lēmumu (Regula (EK) Nr. 1418/2007)

Bāzeles konvencijas kods – **neklasificēts**
Atkritumu klase – **16 01 04***

- Paziņojums/iepriekšēja rakstiska paziņošanas un piekrišanas procedūra atbilstoši Regulas Nr. 1013/2006 4. pantam;
- sūtījumi uz valstīm, kas nepiemēro ESAO lēmumu, ir aizliegti (piemēram, Ukraina, Libāna, Nigērija)

Pielikums Nr. 2

Nolietotu transportlīdzekļu un/vai to rezerves daļu sūtījumi

Sūtījums tiek klasificēts kā nelikumīgs **atkritumu un nevis lietotu preču sūtījums** – nav nodrošināts atbilstošs iepakojums, sūtījuma saturs nav uzskaitīts un identificējams.

Sūtījums uz Nigēriju tiek klasificēts kā **nelikumīgs atkritumu maisījumu sūtījums** – satur nolietotus transportlīdzekļus, kas klasificēti kā bīstamie atkritumi, kā arī citas transportlīdzekļu daļas, kas klasificēti kā nebīstamie atkritumi.

Sūtījums uz Libānu tiek klasificēts kā **nelikumīgs atkritumu un nevis lietotu preču sūtījums** – satur sagrieztu transportlīdzekļu daļas (priekšējās, aizmugurējās un sānu), nav nodrošināts atbilstošs iepakojums, manāmas šķidruma noplūdes, sūtījuma saturs nav uzskaitīts un identificējams.

Sūtījums uz Ukrainu tiek klasificēts kā **nelikumīgs bīstamo atkritumu sūtījums** – transportlīdzeklis ir būtiski bojāts (dedzis), izsniegts likvidācijas sertifikāts

